

2021 års verksamhetsberättelse för föräldraorganisationen BARNverket

(A:1) INLEDNING

BARNverket är en rikstäckande partipolitiskt och religiöst obunden förening. BARNverket arbetar för att föräldrar ska veta att deras barn befinner sig i en trygg hälsosam och hälsofrämjande miljö i skolväsendets verksamheter, från förskola till gymnasium.

BARNverket bildades år 2000 på grund av att föräldrar på olika håll i Sverige konstaterade försämringar för barnen i form av att antalet barn ökade i grupperna och att antalet utbildade pedagoger minskade i samtliga skolverksamheter. Att reagera på och synliggöra faror och problem för barns utveckling och hälsa i befintlig verksamhet och dess miljöer samt vid förändringar för barn och unga ser BARNverket som en självklar och viktig uppgift. Av det skälet ägnas mycket arbete inom organisationen åt att lyfta fram Barn- och elevhälsoperspektivet, och förebyggande riskbedömningar samt barns fysiska och psykiska behov för utveckling och hälsa, samt lärande och prestation.

BARNverket kan idag också konstatera att många av de frågor som oroade föräldrar år 2000 fortfarande är högaktuella inom skolans olika verksamhetsområden.

BARNverket larmar om ohälsosamma verksamheter samt inne- och utemiljöer som har negativ inverkan på barns och elevers utveckling och hälsa för hjärnan, kroppen och alla sinnen: syn, hörsel, känsel, lukt, smak, led- och muskelsinne samt balans. Förutsättningarna blir allt sämre för barns psykiska och fysiska trygghet, utveckling och hälsa i skolväsendets verksamheter. Detta i en allt snabbare föränderlig värld med bristande förebyggande riskbedömningar där tvärprofessionell medicinsk och hälsovetenskaplig kompetens utifrån ett Barn- och elevhälsoperspektiv saknas vid förändringsarbete och beslut som rör barn och elever.

BARNverket är öppet för alla föräldrar och engagerade personer som vill medverka till att barnens förskola, skola, fritidshem samt gymnasium ska vara hälsosamma och hälsofrämjande för barns hjärna, kropp och alla sinnen. BARNverket motsätter sig den påbudna digitaliseringen som leder till alltför mycket stillasittande. Fortätade städer och många skolbyggnaders utformning, inredning och gårdar utgör tyvärr inte alltid miljöer för optimal utveckling, hälsa och trygghet samt lärande och prestation. Barns behov tillgodoses inte. Därför behövs en "Barn- och elevhälsoskyddslag"

(A:2) BARNverkets Grundvärderingar

Föräldrars ansvar för sina barns utveckling, hälsa och lärande ska motsvaras av ett ansvarstagande och en helhetssyn på barnet i skolväsendets verksamheter.

Barnhjärnans, kroppens och sinnenas behov för optimal utveckling, hälsa och lärande samt prestation ska styra skolväsendets verksamheter och dess miljöers utformning.

Föräldrars delaktighet i skolväsendets verksamheter gällande utveckling, hälsa och prestation ska tillgodoses.

(A:3) BARNverkets MÅL

BARNverkets mål är att arbeta för att alla skolverksamheter ska ha en hälsosam och hälsofrämjande samt trygg och säker verksamhet och miljö för barns och ungas utveckling och hälsa samt lärande och prestation.

Detta utifrån hela barnet, fysiskt och psykiskt och utifrån att barn har kropp, sinnen och en känslig hjärna i stark utveckling. Detta förutsätter verksamheter som har ett barn- och elevhälsoperspektiv.

BARNverket arbetar mot målen genom:

- kontakter med föräldrar, barn och unga, experter samt forskare inom området Barn- och elevhälsoperspektivet som rörelse, samspel och den fysiska miljön samt barnhjärnans och barnkroppens och alla sinnenas behov.
- representanter för skolväsendets verksamheter,
- publiceringar på Facebook, hemsidan och kunskapsbanken.
- skrivelser och remissyttranden till myndigheter.
- media och debattörer.
- personliga möten vid konferenser, studiebesök, möten och deltagande i referensgruppsmöten
- att kontakta politiker.

(B) RIKSMÖTET

Den 19 april 2021 hölls årets riksmöte digitalt på grund av pandemin.

Årets "Programdel":

"Vad barn behöver och förutsättningarna för att få detta."

- Hjärnans utveckling och känslighet för stress. Anknytningens betydelse för omsorg, utveckling och lärande. Helena Lindfors, förskollärare, dipl. småbarnspedagog

- En förskola på barnens villkor. Gunilla Niss, barnpsykolog

- Hur drabbas barn av COVID? Myter och fakta om smittspridning i skolan, och barns risker att drabbas av allvarlig sjukdom. Åsa Wheelock, fil dr i toxikologi, Karolinska Institutet

- Barnens arbetsmiljölag - från förskola till gymnasium. Monica Wester, fysioterapeut, barn- och skolergonom

Riksmöteshandlingar

I likhet med andra år beslöt Riksmötet om det kommande årets inriktning.

Som övergripande mål 2021 beslöts:

"BARNverkets mål är att arbeta för att alla skolverksamheter ska ha en trygg, säker och hälsofrämjande miljö för barns och ungas utveckling, hälsa och lärande samt prestation. Detta utifrån att hela barnet; fysiskt och psykiskt och

utifrån att barn har kropp, sinnen och en känslig hjärna i stark utveckling. Detta förutsätter verksamheter som har ett barn- och elevhälsoperspektiv.”

Verksamhetsplan:

- På alla nivåer och i alla sammanhang sprida kunskap om det växande barnets behov.
- Påverka att samtliga riksdagspartier inför valet 2022 lyfter frågan om barnens arbetsmiljö samt åtgärda systemfelet: förebyggande riskbedömningar saknas utifrån ett barn- och elevhälsoperspektiv.
- ”Barnens arbetsmiljölag - från förskola till gymnasium”: Vad det växande barnet med en känslig hjärna och kropp behöver för optimal utveckling, hälsa och skydd samt lärande och prestation i skolväsendets verksamheter.
- Förtydliga rådande lagrum och lyfta det befintliga lagrummets brister.

BARNverkets grundvärderingar fastställdes för 2021 enligt ordalydelsen:

”Föräldrars ansvar för sina barns utveckling, hälsa och lärande ska motsvaras av ett ansvarstagande och en helhetssyn på barnet i skolväsendets verksamheter.

Barnhjärnans, kroppens och sinnenas behov för optimal utveckling, hälsa och lärande samt prestation ska styra skolväsendets verksamheter och dess miljöers utformning. Föräldrars delaktighet i skolväsendets verksamheter gällande utveckling, hälsa och prestation ska tillgodoses”

OBS! Barnens arbetsmiljölag (se verksamhetsplanen ovan) bygger till stora delar på de tidigare kvalitetsmålen, se verksamhetsberättelse 2019.

(C) MEDLEMSKAP

Medlemskontakter sker via hemsida, Facebook, telefon och fysiska möten.

(C:1) MEDLEMSREGISTER

Via hemsidan och Facebook kan besökare registrera sitt medlemskap. Mejl skickas ut till samtliga medlemmar när omregistrering ska ske. Medlemskapet i BARNverket är avgiftsfritt.

(C:2) MEDLEMMAR

220 medlemmar var vid årsskiftet omregistrerade under året enligt Skolverkets regler och har godkänt GDPR. Ett stort antal medlemmar som inte gjort ett aktivt val att omregistrera sig har tagits bort från medlemsregistret 2020.

Även när det gäller beräkning av Skolverkets statsbidrag har medlemsförnyelsen betydelse. Enbart det antal medlemmar som förnyat sitt medlemskap under året har betydelse för beräkning av bidraget.

(D) BARNverkets arbete har bland annat genomförts:

(D:1) Med hjälp av hemsidan och Facebook

Som exempel kan lyftas fram:

Förskolan

- Stor risk att barn blir stressade och överstimulerade i storförskolor. BV vill att förebyggande riskbedömningar och barnhälsokonsekvensanalyser ska göras i samband med att storförskolor ska byggas
- Är det för barnens bästa vi bygger stora förskolor? BV vill att förskolor byggs och anpassas efter den växande känsliga barnhjärnans, kroppens och alla sinnenas behov för utveckling och hälsa. BV vill se en barn- och elevhälsoskyddslag med åldersanpassade krav på och gränsvärden för hälsosamma och trygga utvecklingsmiljöer.
- BV tipsar vid nybyggnation av förskolor: Tänk *mindre* på digitala utvecklingsbehov och *mer* på små barns utvecklingsbehov
- Små barn är extra känsliga för luftföroreningar. BV: Det behövs gränsvärden, förebyggande riskbedömningar av luftkvaliteten vid planering av förskolor samt en nationell kunskaps- och tillsynsmyndighet för barns fysiska miljöer.

Covid-19

- BARNverket kräver att kommuner vidtar smittskyddsåtgärder och att skolor vidtar åtgärder i lokaler med för hög personbelastning utifrån vad ventilationen är dimensionerad för.

Arbetsmiljö

- Arbetsmiljölagen gäller alla barn från förskoleklass till gymnasiet.
- 1 kap 1 § Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö.
- 3 kap 2 § Arbetsgivaren skall vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagaren utsätts för ohälsa eller olycksfall. En utgångspunkt skall därvid vara att allt sådant som kan leda till ohälsa eller olycksfall skall ändras eller ersättas så att risken för ohälsa eller olycksfall undanröjs.

Skärmar

- Det finns ett samband mellan barns skärmtid och deras fysiska kondition. BV vill att den "Nationella digitaliseringsstrategin för skolväsendet" reformeras och anpassas efter barns behov för optimal utveckling, hälsa och lärande med hänsyn till hjärnan, kroppen och alla sinnenas behov.

Skolbyggnader

- Bristande underhåll gör att skolor förfaller. Elevkullarna fortsätter öka för varje år. Sju av tio kommuner svarar i en enkät: Vi är i behov av nya lokaler inom de närmaste fem åren.

- Det räcker inte med att Sverige bygger miljödiplomerade, energieffektiva förskolor och skolor för modern pedagogik, med trygga mötesplatser och modern teknik.
Sverige måste också bygga förskolor och skolor för den känsliga växande barnhjärnans och barnkroppens utveckling och behov för optimal utveckling, hälsa och lärande samt prestation.
- Hälsoproblem på landets nybyggda skolor till följd av ventilationsproblem. Nu begärs omedelbara åtgärder.
"Där det är möjligt att öppna fönster görs detta, men detta är inte möjligt i flera rum", skriver skyddsombuden i anmälan till arbetsmiljöverket.

Gårdar

- Barn behöver skogsdungar, natur och utmanande lektytor för att utvecklas optimalt samt leka och ha roligt. Men i det moderna byggandet med många höga hus, små gårdar, fallhöjdsregler och massproducerade lekredskap och kemikalie-mattor skapar detta ointresse för den livsviktiga leken hos barn. Samhällsbygget, lekparken och reglerna måste utgå från barns behov för optimal allsidig utveckling, hälsa och lärande.
- BARNverket anser att det behövs en lagstiftning om hur stora förskolegårdar och skolgårdar minst ska vara.

Ögonen/Synen

- Optiker ser en ökning av synproblem hos barn som riskerar att leda till koncentrationsproblem samt sämre skolresultat om det blir obehandlade. BV vill att elevhälsan får utökat uppdrag: årliga obligatoriska synundersökningar där undersökning av samsyn ska ingå. Detta för att förebygga att barn får fel diagnos, behandling och stöd.

Luft/Inomhusklimat

- BV får signaler från hela Sverige om "dåligt ventilerade", "syrefattiga och kvava" lokaler i allt från förskolor till gymnasium. Många gånger med för hög personbelastning i förhållande till vad ventilationen är dimensionerad för. Att kunna öppna fönster för vädring är få förutsett, på grund av att handtag är bortplockade alternativt att fönstren ej är öppningsbara. BV kräver öppningsbara fönster för vädring samt rätt antal personer i lokalen i förhållande till ventilationskapaciteten.
- God luftkvalité är en förutsättning för en hälsosam omsorgs- och inlärningsmiljö samt låg frånvaro. BARNverket menar att det behövs en reglering av luftkvalité i skolväsendets verksamheter utifrån ett barn- och elevhälsoperspektiv.

(D:2) BARNverket har under året 2021 haft extra fokus på:

(D:2:1) Barns och elevers rätt till liv och hälsa under pandemin.

(D:2:2) Barns utemiljöer: förskolegårdar, skolgårdar

Flera besök har gjorts på gårdar och parker runt om i landet. Vi har även följt

upp slutresultatet på flera parker som varit under renovering.

Tyvärr kan konstateras att funktionella, stimulerande och utmanande lek- och klätterställningar har plockats bort och fler tillgänglighetsanpassningar har gjorts vilket har gjort lekparkerna oattraktiva.

"Visuella konstinstallationer" har installerats.

(D:2:3) Förskolebyggnaders planläggning, arkitektur och inredning

Rapporter kommer om att upplevelsen av stress är betydligt högre i de moderna stora byggnaderna. Lärare i lågstadiet upplever att barn som kommer från nybyggda förskolor med många barn, stora öppna planlösningar, högt i tak och glasväggar är mer stressade och har mer koncentrationsproblem än barn som kommer från de små enheterna. Vi har kännedom om att personal som arbetar i de stora enheterna slutar p.g.a. stress med anledning av stora barngrupper och byggnader som ej är anpassade efter barns behov.

Det saknas idag krav på var och hur förskolor ska byggas, designas och inredas utifrån ett barn- och elevhälsoperspektiv. Detta för bland annat rörelseutveckling och trygga relationer i en bra fysisk och psykisk miljö, inne och ute.

(D:2:4) Ljuskvalitet, ögat, synen

Vad har växande ögon för behov för allsidig utveckling, hälsa och lärande?

Bakgrund: I takt med att allt fler förskolor, grundskolor och gymnasier nu byggs samt att ny belysning byts ut i befintliga lokaler framkommer det synpunkter på design och inredning gällande ljuskvalitet och den nya LED-belysningen med bland annat bländning och ett "hårt, kallt, skarpt ljus, icke varmt och mysigt"

- Hur upplever barn olika ljus, styrka, färgtemperatur? Är det olika beroende på ålder?
- Hur påverkas barns beteende samt hjärna, kropp och sinnen av olika typer av belysning och ljus? Flimmer, bländning, styrka, färgtemperatur, dagsljus, skärmljus, utblick mm
- Vilka fysiologiska behov har ett barn i förskoleåldern, 1-3 åringar eller 4-5 åringar jämfört med barn i lågstadiet, gymnasiet samt vuxna?
- Vad är bra och "rätt" belysning/ljus för barn och ungdomar i olika åldrar?

BARNverket deltar i ett forskningsprojekt om belysning på förskolor tillsammans med belysningsplanerare och neurologer vid Umeå Universitet kring det faktum att kommuner ofta installerar LED-plattor med kallt ljus (4000K) för sina utbildningslokaler inklusive förskolor.

BARNverkets förslag: Det behövs gräns- och riktvärden samt riktlinjer för barns och ungas fysiska miljöer. Dessa riktlinjer och krav ska vara skapade utifrån de olika behov som barn har i olika åldrar för utveckling av till exempel ögat och synen. Dessa ska också leda till att kunna göra förebyggande riskbedömningar för barns fysiska miljöer.

(D:3) KUNSKAPSBANKEN

Den uppskattade och målanpassade kunskapsbanken: "Barn- och elevhälsoperspektivet" byggs kontinuerligt ut. Syftet är dels att lyfta barnens, elevernas och föräldrarnas situation, här och nu. Dels att sprida erfarenheter och kunskap om olika faktorer som påverkar våra barns och ungas hjärna, kropp och alla sinnen och som **inte** alltid får så stor uppmärksamhet från politiker och myndigheter som en förklaring till ökad psykisk ohälsa, bristande likvärdighet och sjunkande skolresultat.

(E) KONTAKTER

(E:1:1) FÖRÄLDRAR

BARNverkets viktigaste och högst prioriterade arbetsuppgift är **att föräldrar och barn ska känna sig trygga med att barnen mår bra och får vistas i hälsosamma och hälsofrämjande miljöer och verksamheter.**

Under 2021 har föräldrar haft kontakt med BARNverket gällande:

Känslan av maktlöshet och förtvivlan när det gäller barnens skolplikt trots stora **brister i riskbedömningsplaner och skolväsendets systematiska arbetsmiljöarbete gällande smittskydd.** BARNverket har tipsat många föräldrar om att också kontakta "Förening covid-19, Skola & barn", som har specialiserat sig på smittskyddsarbete gällande Covid-19.

För stora barngrupper

Ny-, om- och tillbyggnationer som saknar funktionskrav utifrån ett barn- och elevhälsoperspektiv, dvs vad barn behöver för optimal fysisk och psykisk utveckling och hälsa utifrån "hur" hjärnan, kroppen och alla sinnen mognar och utvecklas-

Många glasväggar och glasfasader samt stora öppna ytor skapar stora problem med visuellt och auditivt buller.

"Miljödiplomerade" byggnader behöver kompletteras med **"hälsodiplomerade" byggnader och gårdar** anpassade för barns fysiska och psykiska utveckling och hälsa.

Undermålig ventilation. Många föräldrar vittnar om undermålig ventilation och luftkvalité samt brist på vädring pga fönster som ej går att öppna, särskilt viktigt under pandemin. **Fukt- och mögelskadade** skol- och förskolebyggnader.

Bullriga och stressande miljöer med många barn på liten yta, t.ex. matsalsmiljöerna och entréer.

Skolgårdar och förskolegårdar som ej är hälsosamma utan påverkas negativt av trafikbuller, luftföroreningar och brist på solljus alternativt saknar solskydd, Dessutom avsaknad av natur, lek och rörelsematerial för utmaningar och stimulans för kropp och sinnen.

OVK, obligatorisk ventilationskontroll utförs inte enligt gällande regler i många skolfastigheter.

Läroplaner och ämnesmatriser/kunskapskrav är inte anpassade efter barns ålder och utveckling.

Betygssystem som gör barnen stressade, sjuka och omotiverade att lära och prestera.

Digitalisering och skärmtid utan riskbedömningar är ett område som nu oroar många föräldrar till barn i alla åldrar.

Mobbing via sociala medier.

Smittspridning samt stora barngrupper, låg personaltäthet och dålig personalkontinuitet oroar och stressar många föräldrar.

(E:1:2) ELEVER , högstadiet och gymnasiet

"Kan du göra något åt våra korta raster"?

Stor brist på raster och återhämtning "hinner ej gå på toaletten"

Saknar dagsljuset och lugna matsituationer samt rörelse och musik och andra skapande ämnen för händer och kroppen,

"Önskar bättre skolmöbler – skulle vara skönt att få stå upp ibland" (lång gymnasieelev).

"Man märker att ögonen blir sämre vid mycket skärmarbete".

"Vill inte söka till skolor/gymnasium där man använder mycket skärm och har få fysiska böcker".

"Man borde få välja om man vill arbeta med skärm eller böcker, papper och penna".

(E:1:3) BARN

Det saknas gungor, klätterställningen med armgång och balansbana samt "hängbron med de rörliga plankorna".

(E:2) POLITIKER

BARNverket har under året haft kontakt med samtliga 8 riksdagspartier och informerat om att BARNverkets "Barn- och elevhälsoskyddslag" lanseras inför valet 2022 med tillhörande frågebatteri till politikerna. Informerat om systemfelet: förebyggande riskbedömningar saknas utifrån ett barn- och elevhälsoperspektiv. Rekommenderat samtliga partier att följa BARNverkets hemsida och fb.

(E:3) FORSKARE VID UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR

BARNverket har under 2021 haft kontakt med forskare inom området idrott- och hälsovetenskap, barns motoriska utveckling, arkitektur, stressforskare, optiker samt ljus-, luft- och bullerforskare.

(E:4) EXPERTER och PROFESSIONER

BARNverket har under 2021 haft kontakter med skolledningar och pedagoger,

elevhälsopersonal och skyddsombud. Experter inom arbetsmiljömedicin och hälsa, luft, ljus och ljud samt belastnings-, sitt- och synergonomi liksom hjärnergonomi.

BARNverket har haft dialog med olika yrkesgruppers representanter såsom: personal inom förskola, grundskola och gymnasium, idrottslärare, psykologer, läkare, skolsköterskor, fysioterapeuter, optiker, personer inom samhällsbyggnad och trafikkontor, arkitekter, landskapsarkitekter, parkingenjörer och trädgårdsmästare, samt personal på lekparkar och parklekar.

(E:6) BRANSCHORGANISATIONER OCH IDEELLA FÖRENINGAR

BARNverket har under året haft kontakt med bland andra Sveriges Kommuner och Regioner, Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund, Lärarupproret, Förskoleupproret Kommunalarbetsförbundet, Fysioterapiförbundet, Astma-allergiföreningen, Svensk ventilation, Skolhusgruppen, Forum bygga skola och SISAB samt Föreningen COVID-19, skola och barn.

(E:7) MASSMEDIA

BARNverket kontaktar ofta media eller blir kontaktat för att lämna information alternativt delta i reportage. BARNverket har under 2021 haft kontakt med alla större redaktioner inklusive lärartidningarna. Detta med anledning av den undermåliga luftkvaliteten i skolväsendets verksamheter som i kombination med den luftburna smittan covid -19 har bidragit till stor smittspridning och sjukdom hos personal och barn som tvingats vistas i dessa ohälsosamma och smittsamma inomhusmiljöer. Massmedia har inte visat intresse av att gå vidare med tipset: "mycket stora problem med smittskyddsåtgärder och luftkvaliteten i svenska förskolor och skolor".

BARNverket har omnämnts i media, exempelvis:

Nordmalings satsning på storförskola kritiserar, SR 2021-06-30

Föräldraorganisationen: Bygg för barnens behov, SVT 2021-04-21

(E:8) REGERINGSKANSLIET

- Kommittén för främjande av ökad fysisk aktivitet.
- Nationell koordinator för barns och ungas utemiljö.
- Referensgruppen till utredningen om ett statligt huvudmannaskap för skolan.

(E:9) Myndigheter

- Det saknas ett tydligt barn- och elevhälsoperspektiv. Stort fokus på barnens inflytande och delaktighet utan att lyfta vuxnas ansvar för barnen. Den tvärprofessionella medicinska och hälsovetenskapliga kompetensen saknas.

(F) STUDIEBESÖK

BARNverket har under året gjort ett flertal studiebesök på skolor och utemiljöer/gårdar i bland annat Stockholmsområdet och Uppsala. Erfarenheter från besöken tas med som underlag till "Barn- och elevhälsoskyddslagen".

(G) MÖTEN - KONFERENSER - SEMINARIER – MÄSSOR

11/2 Svensk Ventilation: Pandemi och klimatkris – hur kan satsningar på ventilation bidra med lösningar?

9/3 Utredningen om ett statligt huvudmannaskap för skolan, ref.gr.möte på regeringskansliet.

28/4 Personcentrerad belysning, Byggdialog Dalarna.

5/5 Skolhusgruppens årsmöte.

8/9 Utredningen om ett statligt huvudmannaskap för skolan, ref.gr.möte på regeringskansliet.

23/9 Skolhusgruppen, gradängar.

1/10 Barnläkarföreningen, Symposium om Skolans anpassning till barnen och Barnkonventionen för bättre utveckling, hälsa och lärande.

7/10 Samrådsmöte Fritidshemmet Skolverket.

28/10 BUMs (Barns utemiljö i staden Uppsala).

24/11 Utredningen om ett statligt huvudmannaskap för skolan,

SAMMANFATTNING av 2021:

BARNverket framhåller i alla sammanhang:

Att Barn- och elevhälsoperspektivet måste gälla i skolväsendets verksamheter.

- Att barn och unga är växande människor i stark utveckling med kropp, många sinnen och en känslig hjärna. Barns utveckling, hälsa och lärande samt prestation påverkas av allt från gener och stress, rörelse och samspel till organisation och pedagogik samt fysiska och psykiska miljöfaktorer.
- Vikten av tvärprofessionella medicinska och hälsovetenskapliga förebyggande riskbedömningar och konsekvensanalyser utifrån ett barn- och elevhälsoperspektiv måste genomföras vid förändringar som rör barn och unga.
- När risker upptäcks i skolväsendets verksamheter och olika miljöer måste åtgärder snarast genomföras för att förebygga ohälsa och skada.
- Styrdokument, lagar och föreskrifter saknar idag ett tydligt barn- och elevhälsoperspektiv utifrån barnhjärnans, barnkroppens och alla sinnenas behov för optimal fysisk och psykisk utveckling och hälsa.
- Dessutom brister *tillsynen och kontrollsystemet. Barnen och eleverna är de stora förlorarna.*

Syftet med BARNverkets arbete är att **synliggöra barnets fysiska och psykiska behov** av rörelse och trygga relationer och bra fysiska och psykiska miljöer. Detta för att i alla beslut som rör barn och unga ta hänsyn till barns behov för optimal utveckling och hälsa samt lärande och prestation. Dessutom för att inget barn eller elev i skolväsendets verksamheter och dess olika miljöer ska riskera ohälsa eller skada eller "dåliga" skolresultat på grund av brister och risker i verksamheter och olika miljöer.

Konsekvenserna av Systemfelet:

- *Förebyggande riskbedömningar utifrån ett barn- och elevhälsoperspektiv saknas: Detta synliggörs i projektering och planering av barns och ungas olika utbildningsmiljöer och verksamheter där hänsyn ej tas till "hur" hjärna, kropp och alla sinnen mognar och utvecklas. Ej heller tas hänsyn till "vad" barns hjärna, kropp och alla sinnen behöver för optimal fysisk och psykisk utveckling och hälsa. Det syns dels i samband med smittskyddsarbetet, alla ny-, om- och tillbyggnationer med inredning, luft, ljus och ljud samt utemiljöer av förskolor och skolor runt om i landet. Funktionsprogrammen tar sällan hänsyn till barn- och elevhälsoperspektivet för hjärnan, kroppen och alla sinnen i en miljö som främjar växande människors utveckling, hälsa och lärande. Vi ser det även tydligt i samband med digitaliseringen, där riskbedömningar saknas utifrån barns och ungas hälso- och lärandeperspektiv.*

Det vi har registrerat vid våra besök i förskolor och skolor och i den information vi får från föräldrar och andra vuxna samt barn och elever, är miljöer som inte alltid är anpassade efter barns och ungas behov för optimal utveckling av kropp, sinnen och den känsliga hjärnan. Detta riskerar **likvärdigheten** samt barns och elevers utveckling, hälsa och lärande.

BARNverkets åtgärdsförslag för att skapa förutsättningar för en likvärdig förskola, grundskola och gymnasium samt för att våra barn ska få bästa förutsättningar att må bra att utvecklas i hälsosamma och hälsofrämjande miljöer:

- BARN- och elevhälsoperspektivet ska gälla!
- En samlad Barn- och elevhälsoskyddslag!
- En konkretisering av Barnkonventionen från förskola till gymnasium behövs!

Stockholm den 21.3 2022

Åsa Wheelock

Mats Nahlbom

Katarina Reineck

Marie Wingård

Claes Wester